

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

16 december 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de verlenging van bepaalde convenants

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over allerhande problemen in de kinderopvang

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over kindercheques

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over garanties over de kwaliteit van huwelijksbureaus

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de detachering van zes Vlaamse opvoeders van de federale jeugdinstelling in Everberg naar de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Maandag 16 december 2002

VOORZITTER : **Mevrouw Patricia Ceysens**

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.10 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de verlenging van bepaalde convenants

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de verlenging van bepaalde convenants.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, binnenkort verlopen een aantal convenants waarbij u betrokken bent. Uit een aantal schriftelijke vragen heb ik afgeleid dat het daarbij gaat om de convenants met betrekking tot het Centraal Tolkenbureau CAB, het Vlaams Ouderen Overlegcomité, de VZW Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, de VZW Vormingscentrum voor begeleiding van het jonge kind, de VZW Vereniging voor Begeleiding en Bevordering van Borstvoeding en tot slot het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de leden van het samenwerkingsverband ter ondersteuning van de acties inzake de zorg voor dementerende personen en hun omgeving. Het betreft hier allemaal convenants die ofwel op het einde van het jaar, ofwel in het begin van 2003 vervallen.

Ik koppel dit meteen aan het verslag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement, waarbij ik uit de pagina's 97 tot 101 – die handelen over de informatievoorziening aan het Vlaams Parlement – het volgende wens te citeren : 'De Vlaamse regering moet de beleidsvoorbereiding transparanter maken en

daarbij optimaal gebruikmaken van alle mogelijke actoren, adviesorganen en dergelijke meer. [...] Er zou in de convenantregelgeving en in het convenant in een geschillenregeling en een procedure voor contractbeëindiging voorzien moeten zijn. [...] De Vlaamse regering moet de uitvoering van haar beleid toetsbaar maken door meetbare doelstellingen te geven bij het afsluiten van convenants. [...] De Vlaamse regering moet bijsturingen en doelstellingenverschuivingen, zoals verheffingen van randvoorwaarden tot eigenlijke doelstellingen, aan het parlement voorleggen en formeel opnemen in beleidsbrieven en begrotingstoelichtingen. [...] Als doelstellingen zijn opgenomen in een decreet, dan moet het decreet worden aangepast'.

Het Rekenhof vraagt ook om, in het kader van de doelmatigheid van het exclusief beleid, deze beleidsinstrumenten – dus deze convenants – beter te gebruiken voor strategische planning en ook in het licht van de ontwikkeling van horizontale begrotingen. Het Rekenhof stelt verder ook dat de technische kwaliteit van de convenants niet altijd even goed is en dat, als de Vlaamse regering convenants afsluit met de lokale besturen, ze daartoe, eventueel in samenwerking met andere instanties, een voldoende performant bestuurlijk kader rond moet uitbouwen.

Verder zegt het Rekenhof dat voorzien moet worden in een technische en inhoudelijke uniformering van de beleidsplannen en van alles wat in convenants geregeld wordt. Het Rekenhof heeft het ook over de intercommunale samenwerking, over de koppeling van trekkingsrechten aan de resultaatberekening, over het afmeten van de lokale besturen aan hun meetbare prestaties, enzovoort. Het Rekenhof stelt ook dat de bewijslast voor het behalen van resultaten berust bij de partner van de Vlaamse Gemeenschap.

Tot slot stelt het Rekenhof – en daarover handelt precies deze vraag – dat de Vlaamse regering het

Van Cleuvenbergen

Vlaams Parlement tijdig moet informeren over de doelmatigheid en de beleidsuitvoering van financiële en maatschappelijke projecten. Het Rekenhof schrijft in dit verband : ‘Daartoe worden het best voorafgaandelijk afspraken gemaakt, bij voorkeur in een decreet dat het beleid onderbouwt.’

Verder wordt uitvoerig aandacht besteed aan een aantal convenants, waaronder de VIG- en de mobiliteitsconvenants. In het verslag wordt dienaangaande gezegd dat de Vlaamse regering dringend een bijsturing moet doorvoeren in het gebruik van convenants, en in het bijzonder met betrekking tot de link naar dit parlement.

Mevrouw de minister, vorige week donderdag – we waren toen met andere zaken bezig – heeft de Vlaamse overheid hierover een gesprek gehad met het Rekenhof. Ik heb het betreffende verslag echter nog niet gezien. Ik zou u willen verzoeken u niet te beperken tot het beantwoorden van mijn vraag, maar dit probleem ook in de schoot van de regering aan te kaarten. Een algemene beleidslijn over het omgaan met convenants is bijzonder belangrijk. Wijzelf kunnen immers nergens weten wat er reeds gebeurd is, want iets dergelijks verschijnt niet in het Belgisch Staatsblad. Verschijnt het er dan toch, dan is meestal pakweg drie maanden na de inwerkingtreding.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Van Cleuvenbergen, u spitst uw vraag vooral toe op het verslag van het Rekenhof, maar die elementen waren in de schriftelijke versie van uw vraag niet opgenomen. Ik ben momenteel onvoldoende gewapend om die vragen en opmerkingen gedetailleerd te beantwoorden.

In de schriftelijke versie van uw vraag ging het vooral de inhoudelijke opvolging. Ik zal u dan ook een algemeen beeld schetsen over de wijze waarop de Vlaamse overheid omgaat met convenants, met als spanningsveld enerzijds een aantal bepalingen inzake begroting, Rekenhof, controle en parlement en anderzijds de rechtszekerheid voor de verenigingen waarmee gewerkt wordt. Het Rekenhof en het Vlaams Parlement hebben terecht gezegd dat het werken met projectmatige subsidies beperkt moet blijven. Projectsubsidies kunnen hoogstens 3 jaar blijven duren. Als die projecten na 3 jaar moeten voortbestaan, dan moeten ze worden omgezet in een structurele en decretale ondersteuning. Dat is het algemene principe.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, u hebt het over het convenant inzake de zorg voor dementerende personen en hun omgeving. Na 3 jaar experimenteel werk is het niet mogelijk om daarvoor decretaal een aparte structuur te maken. Organisaties die volgens iedereen een maatschappelijk belangrijke taak vervullen, hebben op die manier toch voor meer dan 1 jaar rechtszekerheid. Ze moeten niet jaar na jaar projectsubsidies krijgen. Daarom hebben we convenants opgericht.

Mijn voorgangster, mevrouw Demeester, die Gezondheid en Begroting combineerde, heeft de tactiek van convenants in de gezondheidszorg op punt gesteld. Ik heb dat overgenomen in de welzijnszorg. Het Rekenhof blijft het daar moeilijk mee hebben, omdat dit een oneigenlijk gebruik van de afspraken zou zijn. Het zijn geen projectsubsidies, maar het is ook geen structureel onderbouwde financiering. Zeker in een sector als Welzijn en Gezondheid hebben we dergelijke instrumenten nodig om, zonder structurele of decretale verankering, toch met een aantal partnerorganisaties samen te werken en hen garanties te geven voor meer dan 1 jaar.

Het voorbije jaar hebben we met het Rekenhof veel discussies gevoerd over het werken met convenants. Ondertussen zijn een aantal afspraken gemaakt, die zorgen voor een positief advies van de Inspectie van Financiën voor de convenants die we recentelijk hebben afgesloten en ingediend. Het gaat over de convenants met de VAD, Sensoa, het VIG, enzovoort. Er is dus een evolutie, maar uiteindelijk zal een en ander definitief moeten worden verankerd in een nieuw comptabiliteitsdecreet. Dat is een ontwerp van decreet naar aanleiding van een beter bestuurlijk beleid, en van de federale wetgeving over de verschillende controles van het Rekenhof. Die discussie is momenteel volop aan de gang. Ik zal hierover niet in detail treden, dat is iets voor begrotingsdeskundigen.

Ik denk dat politiek gezien iedereen het erover eens is : tussen een decretaal verankerde subsidiëring en een projectsubsidie moeten we iets hebben dat enerzijds de overheid in staat stelt om vrij snel in te spelen op de nieuwe noden op het terrein, en dat anderzijds de partnerorganisaties voldoende financiële zekerheid geeft door een periode van 3 jaar goed te keuren, in plaats van hen jaarlijks afhankelijk te maken van subsidiëring, waardoor ze geen gekwalificeerd personeel kunnen aannemen.

De controle van het parlement op de beleidsdomeinen waarin we met convenants werken, is uitgebreid aan bod gekomen in de beleidsbrief en tij-

Vogels

dens de begrotingsbesprekingen. Door convenants te gebruiken willen we geenszins het parlement buitenspel zetten. Het parlement behoudt het laatste woord over de begroting. Ik kan het parlement niet binden aan het systeem van convenants. Ik kan alleen afspraken maken met het Rekenhof en de Inspectie voor Financiën om dat te laten goedkeuren, op voorwaarde dat het parlement het laatste woord houdt.

Het Centraal Tolkenbureau, het CAB, is een convenant dat werd afgesloten met de minister van Onderwijs. Dat convenant beoogt de dovertolken in het onderwijs te financieren. De bevoegdheid hiervoor ligt bij minister Vanderpoorten.

Het convenant met het Ouderen Overlegkomité loopt af op 31 december 2002 en wordt met 1 jaar verlengd. Vanaf januari 2004 zijn er twee mogelijkheden om het OOK te verbinden aan een decreet. Ofwel wordt het voorstel van decreet 'participatie van ouderen aan het beleid' goedgekeurd, ofwel is er het ontwerp van decreet 'organisatie van woonzorg en thuiszorg' waarin partnerorganisaties kunnen worden opgenomen. De Vlaamse overheid kan een beheersovereenkomst met het OOK afsluiten, dat ook een decretale onderbouw heeft.

De huidige overeenkomst inzake het steunpunt algemeen welzijnswerk geldt voor de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2002. Begin 2003 zal een nieuwe overeenkomst worden afgesloten voor de periode van 1 januari 2003 tot 31 december 2003. De taken van het steunpunt blijven grotendeels dezelfde. Wel kunnen de thematische programma's worden uitgebreid.

Op basis van een evaluatie van de samenwerking zal de raad van bestuur van Kind en Gezin de samenwerking met het vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge Kind vanaf 1 januari 2003 omzetten in een partnership van onbepaalde duur. De bepalingen van dit partnership worden onder meer qua inhoud aangepast aan de evaluatie.

Het is niet de bedoeling om met de Vereniging Begeleiding en Bevordering van de Borstvoeding in 2003 een nieuw contract af te sluiten. In 2002 bleek dat het vooraf centraal plannen van opleidingssessies voor regioteams door de organisatie moeilijk uitvoerbaar was. We willen wel verder samenwerken. De opleidingen worden aangepast aan de mogelijkheden van de organisaties. Zo worden er voor 2003 een tiental opleidingssessies afgesproken tussen regioteams en de VBBB. Het convenant wordt

duis niet voortgezet. Wel wordt er nog een beperktere overeenkomst met een looptijd van 1 jaar afgesloten.

Het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en leden van het samenwerkingsverband ter ondersteuning van acties inzake dementerende personen en hun omgeving loopt af op 31 maart 2003. Ze zal met 1 jaar worden verlengd. Vanaf 1 januari 2004 kan ook hier het systeem van partnerorganisatie worden ingeschreven in het ontwerp van decreet betreffende de organisatie van woonzorg en thuiszorg. De organisatie zou dan kunnen steunen op een decretale basis.

Mevrouw de voorzitter, geachte leden, met dit overzicht heb ik getracht te illustreren wat de bedoeling is van convenants. We willen de organisaties zekerheid bieden terwijl de overheid op een soepele wijze kan inspelen op de nieuwe noden die in de welzijns- en gezondheidssector aanwezig zijn.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. We trekken het nut van dergelijke instrumenten niet in twijfel. Wel wou ik het signaal geven dat het parlement van een aantal zaken totaal niets af weet. Ik was niet eens op de hoogte van het bestaan van een aantal convenants. Tijdens de begrotingsbesprekingen hebben we het inderdaad gehad over die problematiek. Er werd echter nooit concreet gezegd om welke convenant het ging. Het is een goede zaak dat we nu weten welke convenants er bestaan.

Mevrouw de minister, kunnen we in de toekomst bijvoorbeeld via de beleidsbrieven op de hoogte worden gehouden van die zaak ?

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over allerhande problemen in de kinderopvang

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Ge-

Voorzitter

lijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over allerhande problemen in de kinderopvang.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, tijdens de begrotingsbesprekingen hebben we het onder andere gehad over de kinderopvang en de problemen die daarmee gepaard gaan. Mevrouw de minister, in het voorjaar heb ik u al gesignaleerd dat heel wat kinderdagverblijven met moeilijkheden kampen. U verweet me dat ik alles te zwart inzag.

Tijdens de begrotingsbesprekingen zei u echter dat het probleem van de financiering zich vooral voordeed in een aantal – voornamelijk oudere – kinderdagverblijven, waar veelal met 'oud' personeel wordt gewerkt en waar ook DAC'ers aan de slag zijn. De afgelopen tientallen jaren werden er geen DAC'ers meer toegewezen. U hebt gezegd dat de financiering voor een deel zou worden herzien.

U zou ook een besluit opmaken dat een aanpassing mogelijk zou maken waardoor aanvullende subsidies, onder voorwaarden die door Kind en Gezin worden bepaald, zouden worden toegekend aan erkende kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen. Hiermee antwoordt u voor een deel op mijn vraag. Blijkbaar hebt u zelf vastgesteld dat er wel degelijk tekorten zijn in bepaalde sectoren en bent u bereid om de enveloppen aan te passen voor de periode van 2001 tot 2004. Mevrouw de minister, geldt dit besluit met terugwerkende kracht? Of is het gebaseerd op cijfers van 2001 en geldt het enkel voor 2003 en 2004?

De sector heeft om een aantal redenen te kampen met financieringsproblemen. Zo werden de regels in verband met het personeel veranderd. De lonen werden geharmoniseerd. Gelukkig hebben de werknemers uit de sector meestal een merkkelijk hoger loon gekregen. Daarnaast zijn er in het kader van het personeelsbeleid echter ook een aantal andere zaken gebeurd. Er werden jobs gecreëerd en er werd gezorgd voor arbeidsduurvermindering. Iedereen die ouder is dan 35 jaar, kan aanvullende vakantiedagen bekomen. De regeling voor werknemers ouder dan 45 jaar en die een zwaar beroep uitoefenen, is tot nu toe nog niet van toepassing. De vraag is natuurlijk of kinderdagverblijven die langer openblijven dan tot nu toe het geval is, niet onder die regel moeten vallen. De sec-

tor is blij met deze vakantie voor het personeel. Zo wordt het immers gemotiveerd. In heel wat voorzieningen vindt men echter geen vervangend personeel. Het gaat telkens om een aantal dagen per jaar. Uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat u de berekening hebt gemaakt en, met het oog op arbeidsduurvermindering, een aantal bijkomende plaatsen wilt creëren. Voor het aanvullend verlof voor 35-plussers zou u vier voltijds equivalenten betalen, althans zo interpreteer ik het.

Dat betekent dat een heleboel mensen die minder gaan werken, niet worden vervangen, zodat de druk in de sector weer groter wordt. Vroeger werd in zo'n geval met de werkmiddelen extra personeel aangenomen, soms op een creatieve manier. Zo zijn er DAC'ers gekomen en allerlei systemen van sociale tewerkstelling. Door die arbeidsduurvermindering zijn die mensen een extra aantal dagen per jaar – ik geloof zes – afwezig, zodat er weer minder personeel op het werk is. We kunnen ons dan afvragen of er nog wel kwaliteit kan worden geboden.

Ik leg ook een verband met jobcreatie. Het DAC-statuut wordt geregulariseerd. Welke problemen dat met zich mee zal brengen, zullen we de volgende jaren moeten ondervinden. Regulariseren is uiteraard goed. Al is het geen nieuwe tewerkstelling, de mensen in kwestie wordt meer zekerheid geboden. In de praktijk zal evenwel moeten blijken of het kader van een voorziening ook plaats biedt om de DAC'ers op te nemen.

Er zijn ook extra middelen voor managementfuncties. Er zou worden voorzien in een halftijds equivalent per 50 tot 99 plaatsen in een kinderdagverblijf en een voltijds equivalent vanaf 100 plaatsen. De vergoeding voor de directiefunctie zou worden toegevoegd aan de enveloppe, en zou worden gebaseerd op een jaarwedde van ongeveer 50.000 euro of 2 miljoen frank. Dat komt in feite overeen met de wedde van iemand met een anciënniteit van maximaal 6 jaar. We voorzien daarmee problemen omdat de meeste mensen die een directiefunctie waarnemen, al langer dan 6 jaar bezig zijn. Daardoor zal weer nieuwe spanning ontstaan.

Door de financieringsenveloppe waarin is voorzien, en de maatregelen die zijn genomen ten aanzien van het personeelsbestand, met inbegrip van zowel de directie, de geregulariseerden en het logistiek personeel als alle andere mogelijkheden voor jobcreatie, komt de sector financieel onder druk te staan.

Van Cleuvenbergen

Vorige week, op 6 december, had u een gesprek over de financieringsdossiers, meer bepaald die voor de bijzondere jeugdbijstand en de gehandicaptensector. Bij de begrotingsbesprekingen hebt u al verwezen naar de dossiers van Dexia en zo. Bepaalde elementen die daar telkens in terugkomen, komen ook in al uw sectoren terug.

Geregeld moet er in een kinderdagverblijf worden verbouwd. Gelukkig maar, want we zijn destijds begonnen met kinderdagverblijven naar medisch model, om later over te stappen naar een pedagogisch en klassikaal model, en ten slotte uit te komen bij een huiselijk model. Gewoonlijk is bij zo'n verbouwing een brandweerattest nodig, zoals trouwens sowieso om de zoveel jaar. De aanpassingen die daarvoor nodig zijn aan de infrastructuur, worden nooit meegerekend in de kostprijs. Het gaat immers niet altijd om VIPA-dossiers, omdat dat te veel werk zou zijn.

Ook de normen opgelegd voor de keukens, onder meer door de wetgeving omtrent welzijn op het werk, gaan ten koste van de normale werkingmiddelen. U kunt uiteraard beweren dat ze in de werkingmiddelen zijn berekend, maar intussen hebt u al toegegeven dat er in de oorspronkelijke werkingmiddelen met die posten onvoldoende rekening is gehouden. Deze problemen van de kinderopvang, en de aanhoudende 'onderfinanciering' ervan bestaan sinds twee of drie jaar, maar door een aantal factoren worden ze nu versterkt.

U hebt nog andere initiatieven aangekondigd. Mijn informatie is vrij recent en komt onder andere uit de persmededelingen van de regering van vorige week vrijdag. Zo zou u voor de particuliere opvangdiensten het aantal kinderen van minder dan 6 jaar verhogen. Tot nu toe mag een gesubsidieerd opvanggezin 8 kinderen van minder dan 12 jaar opvangen. Voor de particulieren gaat het om 6 kinderen. Daarop is gereageerd dat er stilaan grote groepen bij zijn van kinderen van minder dan 6 jaar die permanent aanwezig kunnen zijn, bijvoorbeeld in vakantieperiodes.

Mevrouw de minister, is dit omdat er op andere plaatsen een aantal opvangplaatsen wegvalt? Wilt u de overblijvende opvangouders meer kinderen laten opvangen omdat er te weinig opvangplaatsen over zijn? Is het omdat er voor 2003 niet is voorzien in bijkomende middelen voor verdere uitbreiding? Waarom is deze maatregel genomen?

Ten slotte hebt u het vrijdag met de regering ook gehad over de werksituatie van opvanggezinnen die aangesloten zijn bij een erkende dienst voor opvanggezinnen. De bedoeling daarvan is me echter niet geheel duidelijk. Zoals ik het nu kan lezen, gaat het om een algemeen juridisch en budgettair gestoffeerd dossier. Het gaat om het statuut van de onthaalmoeders. Mijn vraag is dus bijzonder actueel.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik ga beginnen met één van de laatste punten die mevrouw Van Cleuvenbergen heeft aangehaald, namelijk de werkingssubsidies.

Ik heb op vrijdag 6 december 2002 een afvaardiging ontvangen van het Vlaams Welzijnsverbond naar aanleiding van de studie van Bacob over de problematiek op lange termijn van de solvabiliteit van de instellingen voor bijzondere jeugdzorg en gehandicaptenzorg. Het ging vooral over de werkingssubsidies en wat die al dan niet dekken. We hebben een constructief gesprek gehad. Er werd afgesproken om de dossiers ten gronde te bekijken, want we kunnen de werkingssubsidies niet zomaar lineair optrekken.

Naar aanleiding van het VIA hebben we de werkingssubsidies opnieuw voor honderd procent geïndexeerd. Dat is niet met terugwerkende kracht gebeurd. In de welzijns- en gezondheidssector, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het onderwijs, is er een structurele bevriezing geweest van de werkingssubsidies.

Op basis van de onderzoeken van Bacob konden we niet onmiddellijk besluiten dat het echt om zware financiële problemen op korte termijn gaat. We zien wel dat er op langere termijn de jongste vijf jaar een aantal bijkomende vragen zijn geweest, vaak naar aanleiding van eenmalige investeringen. Er waren bijvoorbeeld een aantal Vlarem-bepalingen in verband met voedselveiligheid omtrent warme keukens en koude keukens, met de hygiëne van wasplaatsen en dergelijke. We zullen verder nagaan in hoeverre deze eenmalige investeringen werkelijk een invloed hebben op het structureel tekort in de werkingssubsidies.

Er bestaan grote verschillen van instelling tot instelling, want sommige instellingen hebben blijkbaar veel minder problemen dan andere. Dit laat vermoeden dat er een managementscomponent in het spel is.

Vogels

Het is zeker niet de bedoeling om de eisen van tafel te vegen, maar anderzijds moeten we ook duidelijk zeggen dat in de begroting voor 2003 niet meer middelen zijn. We zullen echter samen met de sectoren nagaan hoe het op termijn zit met de draagkracht van de werkingssubsidies van die voorzieningen.

De besprekingen van 6 december zijn natuurlijk iets totaal anders dan de besprekingen die ik permanent voer met de vertegenwoordigers van de diensten voor opvanggezinnen en de kinderdagverblijven. Mijn kabinetsmedewerkers hebben regelmatig overleg met die sector. Kind en Gezin voert structureel sectoraal overleg over het opvolgen van de evoluties op het niveau van de subsidiëring van die sector, en ook de vertegenwoordigers in de raad van bestuur kunnen regelmatig problemen aankaarten.

Dat een aantal voorzieningen, en dan vooral de oudere, acuut in financiële problemen dreigden te komen, niet als gevolg van hun werkingstoelagen maar wel als gevolg van het feit dat de enveloppen niet altijd correct berekend waren, is te wijten aan het feit dat we verschillende bewegingen in één ruk hebben uitgevoerd en vertaald hebben in een enveloppe. Het ging meer bepaald over het Vlaams Intersectoraal akkoord, de DAC-regularisatie en een gewijzigd indexmechanisme. Dit leidde voor verschillende voorzieningen tot een effect dat we niet hadden voorzien, met als gevolg acute problemen in een aantal voorzieningen.

Vorige vrijdag heeft de Vlaamse regering beslist dat we niet lineair aan alle voorzieningen bijkomende middelen geven, maar dat de voorzieningen van Kind en Gezin een bijpassing kunnen krijgen als ze kunnen aantonen dat ze door een samenspel van factoren met een minderinkomst worden geconfronteerd die het onmogelijk maakt de loonkost nog te dragen. Het is immers niet de bedoeling om kinderdagverblijven als gevolg van verkeerd berekende enveloppen failliet te laten gaan.

Dit besluit van de regering heeft tot doel om tot en met 2004 eenmalige bijpassingen te geven aan voorzieningen die acute problemen krijgen. Er is nog een bijkomend engagement dat Kind en Gezin tegen eind 2004 een volledig zicht heeft op de samenstelling van de enveloppen en de effecten daarvan op de verschillende kinderdagverblijven, rekening houdend met de anciënniteit van het personeel dat ze tewerkstellen. Dit moet mogelijk

maken om de enveloppen vanaf 2005 aan te passen aan de realiteit.

Dit gebeurt allemaal in permanent en nauw overleg met de sector die op het niveau van het kabinet, van Kind en Gezin en van de raad van bestuur zeer nauw betrokken is bij de uitvoering van het beleid.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, hebt u het over de dossiers van voorzieningen die een aanvraag hebben ingediend op grond van uw vraag wie er in de problemen zit ? Van sommige heb ik gehoord dat ze het te ingewikkeld vonden en daarom geen dossier hebben ingediend.

Minister Mieke Vogels : Dit is niet beperkt tot die lijst van dossiers. We hebben geen lijst goedgekeurd, wel een principe. Als er morgen nog meer instellingen kunnen bewijzen dat ze omwille van een foute berekening in geldnood zijn gekomen, dan kunnen die ook geholpen worden.

Ik herhaal dat dit werd besproken met de koepels. Het is de taak van de koepels om hun instellingen hierbij te begeleiden. Ook het enveloppensysteem werd ingevoerd in afspraak met de sociale partners. Iedereen kan zich misrekenen. Het gaat hier om een gezamenlijke verantwoordelijkheid, laat ons dat dan ook samen rechtzetten.

Ik kan u ook nog zeggen dat we tijdens de begrotingsbesprekingen hebben aangegeven dat de verdeling van de middelen tussen de diensten en de kinderdagverblijven ondertussen grondig werd heroriënteerd. Dat betekent dat de kinderdagverblijven de komende jaren beduidend meer middelen zullen krijgen dan het bedrag waarvan de sector uitging toen hij de zwarte-sneeuwcampagne hield. Dat was inderdaad te laag. In het totale budget voor de kinderdagverblijven werden bijkomende middelen ten bedrage van een half miljoen euro ingebracht.

Bij het tijdskrediet gaat het om een interne heroriëntering binnen Kind en Gezin, waaraan niemand zijn broek zal scheuren.

Dan kom ik bij het punt van de arbeidsduurvermindering. Ik wil nog wel eens uitleggen wat ik reeds heb gezegd en wat ik ook zal blijven zeggen. Bij de bewuste onderhandelingen ten tijde van de witte woede heb ik er steeds voor gepleit om in de Vlaamse sectoren geen kopie te maken van het federale akkoord. In dat akkoord werd afgesproken

Vogels

dat iedereen die 35 jaar en ouder was, extra verlofdagen zou krijgen. Het federale niveau heeft echter vooral te maken met de ziekenhuizen en de grotere RVT's, terwijl onze Vlaamse welzijns- en gezondheidssector vaak te maken heeft met kleine personeelsaantallen. In die sector is het eigenlijk niet realistisch om mensen van een bepaalde leeftijd voor een aantal uren of dagen te vervangen. Daarom heb ik steeds gezegd dat we in Vlaanderen het best werken met tijdskredieten, waarbij mensen krediet opbouwen en dan gedurende een jaar loopbaanonderbreking kunnen nemen of aan het einde van de loopbaan kunnen kiezen voor een arbeidsduurvermindering op hun maat. Ze kunnen dan bijvoorbeeld halftijds gaan werken, en halftijdse werknemers kan men wel vervangen in een voorziening met weinig personeelsleden. Mensen die met stukjes en beetjes 6 dagen per jaar opnemen, kan men echter niet vervangen.

Ik kan dit slechts ten overvloede herhalen, en de praktijk geeft me almaar meer gelijk. Het zijn de sociale partners geweest die, buiten de Vlaamse regering om, hebben beslist om toch een kopie te maken van het federale akkoord, en in combinatie met de tijdskredieten ook het extra verlof vanaf 35 jaar in te voeren. Er is destijds ook altijd gezegd dat er daarvoor in het Vlaams overheidsbudget geen middelen waren. Wel, men heeft ervoor gekozen om daarvoor de middelen van de Sociale Mariëbel in te zetten. Dit is een akkoord dat werd ondertekend door werknemers en werkgevers. Ik begrijp de werkgevers, die op dit moment hun beklag komen doen. Ik kan echter alleen maar tot vervelens toe zeggen dat ze daarvoor niet in de eerste plaats bij mij moeten zijn. De werkgevers en werknemers moeten het akkoord dat door die beide partners in volle tegenwoordigheid van geest is gesloten, evalueren.

Ik durf u ook te herinneren aan een uitspraak van de vakbondsman van de LBC, die mijn voorstel 'eigengereide waanzin' noemde. Het blijkt dat die eigengereide waanzin echter nog niet zo dom is, als ik afga op de interpellaties van u en uw collega's waarop ik de jongste maanden telkens opnieuw moet antwoorden. Ik denk dus dat dat in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is van werkgevers en werknemers.

Tot slot wil ik nog ingaan op de beslissingen die vorige week werden genomen met betrekking tot de particuliere opvanggezinnen. Na een evaluatie door Kind en Gezin heeft de raad van bestuur de

beslissing goedgekeurd om het aantal kinderen bij particulieren of gezinnen op te trekken tot zeven. Ik denk dat dat een gelijkschakeling is van die gezinnen binnen de diensten. Het heeft in elk geval te maken met een maximale gemiddelde bezetting.

Daarover werd onderhandeld met de vereniging van particuliere opvanginstellingen, Kind en Gezin heeft de kwaliteit helemaal nagegaan, en er kwam een positief advies van de raad van bestuur van Kind en Gezin. Ik heb dat advies gevolgd, niet zo zeer omdat er een groot tekort aan opvang was, maar omdat uit het rapport blijkt dat het ook kwaliteitsmatig en in vergelijking met gemiddelde bezettingsgraden, verantwoord is om dat zo te doen.

Als u daarover meer informatie wilt, wil ik het rapport van de raad van bestuur wel doorsturen met alle evaluaties.

De voorzitter : Is het een dik rapport ?

Minister Mieke Vogels : Neen, dat is een nota van de raad van bestuur.

De voorzitter : Dan kan u het aan het secretariaat geven en zullen we het aan de leden bezorgen.

Minister Mieke Vogels : Dan blijft er nog de nota over de onthaalouders aangesloten bij een dienst die bij de Vlaamse regering voorligt. Ik heb aan de regering een statuut voorgesteld, naar aanleiding van de goedkeuring van de programmawet in de Kamer. In die programmawet wordt het statuut van die onthaalouders geregeld, dus moet de Vlaamse regering zich voorbereiden om bij begrotingscontrole in de nodige middelen te voorzien. De Vlaamse regering heeft dit goedgekeurd en heeft mij daarbij het mandaat gegeven om precieze berekeningen te maken en om een informatiecampagne op te starten die bij de onthaalouders meer duidelijkheid moet creëren over dat statuut. Ook zal ik een nota opmaken, waarin de precieze financiële kosten van dit besluit voor de Vlaamse regering wordt berekend, zoals trouwens in het verleden reeds was beloofd.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik dank de minister voor haar uitgebreid antwoord. De aanpassing van de enveloppen op basis van de dossiers van de voorzieningen is een goede zaak. Dat is beter dan een forfaitaire aanpassing. Ik wil wel mijn pleidooi herhalen dat bij de enveloppefinanciering ook rekening moet worden gehouden met

Van Cleuvenbergen

het feit dat mensen veel meer dan vroeger deeltijds werken. In veel gevallen stimuleren we mensen om deeltijds te werken. Vormingssubsidies worden echter altijd in voltijds equivalenten bepaald. De voorzieningen hebben door die evolutie ook bijkomende problemen omdat ze meer omkadering nodig hebben en meer moeten uitgeven aan vorming.

Het sociaal akkoord heeft betrekking op het personeelsprobleem. De minister zal er mee moeten leven. Misschien kan ze creatief op zoek gaan naar oplossingen via een samenwerking van de voorzieningen. Volgens de Maribelregeling is het mogelijk om voor een sector een akkoord over een sociale Maribel af te sluiten. Binnen de sector worden de voordelen dan verdeeld over de voorzieningen.

Ik kijk uit naar het dossier over de regeringsbeslissing van afgelopen vrijdag over de privé-opvangvoorzieningen. Het is niet zo zwaar om na schooltijd zeven kinderen onder de zes jaar op te vangen, maar in vakantieperioden is dat wél het geval. Kind en Gezin zal goed moeten toezien op een en ander, het moet haalbaar blijven. Als de opvang afhaakt, komen de ouders in grote problemen.

Ik zou willen voorstellen om met de informatie-campagne over het statuut van de opvanggezinnen te wachten tot na de begrotingscontrole. We mogen vandaag de mensen niets voorspiegelen dat later een dode mus kan blijken. Er zijn veel middelen nodig om dat op te lossen.

Minister Mieke Vogels : Het gaat niet over een campagne. Dagelijks krijg ik tientallen e-mails en telefoontjes van onthaalinstellingen en -ouders over de precieze inhoud van het statuut. Het zou onverantwoord zijn om die mensen te zeggen dat ze met hun vragen moeten wachten tot na de begrotingscontrole. Als ik dat zou doen, zult u wellicht een interpellatieverzoek indienen over het feit dat ik de onthaalouders niet informeer.

De regering heeft afgelopen vrijdag die beslissing genomen. Daarmee engageert ze er zich toe om in voldoende middelen te voorzien. Die verbintenis is trouwens alleen maar een bevestiging van wat de Vlaamse regering eerder al had verklaard.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Krijgen we inzage in het dossier, met inbegrip van de juridische en budgettaire aspecten, als de regering daarover definitief heeft beslist ?

Minister Mieke Vogels : Ik heb daar geen problemen mee. En als ik niet genoeg geld vind, zal ik op u een beroep doen om samen een wafelbak te organiseren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over kindercheques

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over kindercheques.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit onderwerp komt in de pers geregeld aan bod. De minister doet in dat verband geregeld mededelingen en beloften en gaat ook verbintenissen aan.

Half september – en ook onlangs nog – heeft de Gezinsbond ons een brief gestuurd waarin het idee van de kindercheques opnieuw wordt gelanceerd. Ook vroeger al is dat in de pers aan bod gekomen. De Gezinsbond wil met deze cheques de kosten van kinderopvang naar beneden halen. In september stelde de minister dat ze het een goed idee vond, en dat de cheques eventueel zelfs de kinderbijslag zouden kunnen vervangen.

Ik heb bij dat laatste wel vraagtekens geplaatst. Zou dat voor de Vlamingen kunnen ? Het moet dan wel over een Vlaamse materie gaan. Er wordt al geruime tijd gesproken over de overheveling van de gezondheidszorgen en de kinderbijslag. Ik stel vast dat de VLD daarover een vuist maakt, maar tijdens de voorbije onderhandelingen op federaal niveau is dat niet aan de orde gesteld.

Ik heb begrepen dat het niet onmiddellijk de bedoeling van de Gezinsbond is om de federale kinderbijslag te vervangen door een Vlaamse kinderbijslagcheque. De Gezinsbond wil de cheques invoeren als een aanvullende maatregel. Eventueel kan dit initiatief dan op termijn uitgroeien tot een instrument van de verdere federalisering van de kinderbijslag. Het hoofdargument is toch wel er-

Becq

voor te zorgen dat er vandaag voldoende geld is om de nood te lenigen. Vandaag dekt de kinderbijslag de kosten voor kinderen niet volledig. Een kindercheque zou dit verhelpen. De cheque zou de ouders in staat stellen om de opvang te betalen, of eventueel kunnen worden gebruikt voor de opvoeding van de kinderen.

Mevrouw de minister, de Gezinsbond heeft daarover een brochure uitgegeven. Uw kabinet reageerde daarop met de mededeling dat dit voorstel zal worden onderzocht. Hebt u terzake al conclusies getrokken? De toestand is immers onduidelijk. Hebt u als fervent verdediger van de federalisering van de kinderopvang, de zaak al aan de orde gebracht tijdens de overlegfora van de gemeenschappen, gewesten en de federale overheid. Zo ja, wat zijn de resultaten van die besprekingen? Op welke wijze zullen u en uw partij ervoor zorgen dat die federalisering op een geloofwaardige wijze op de onderhandelingstafel terechtkomt?

U hebt een onderzoek aangekondigd over de kinderbijslagcheque. Wij vragen ons af over welk soort onderzoek het gaat. Is er sprake van een uitbesteed onderzoek, of laat u de zaak uitpluizen door uw administratie of uw kabinet? Het is voor ons niet altijd even duidelijk wat u met een onderzoek bedoelt: een onderzoek door Test Aankoop of een wetenschappelijk onderzoek. Wat is de timing van het onderzoek?

Nu al stellen we vast dat de doelstelling van de beloofde 10.000 plaatsen niet zal worden gehaald, want de 2.500 plaatsen voor kinderopvang voor dit jaar zijn niet aan de orde in de begroting 2003. Geeft u bij een dergelijke schaarste van middelen dan de voorkeur aan kindercheques, of aan de verdere uitbouw van de kinderopvang?

De voorzitter : Mevrouw de minister, ook ik heb met ontzettend veel belangstelling de brochure van de Gezinsbond gelezen. Die was trouwens heel goed opgesteld. In september hebben we het al gehad over de voorstellen die erin worden besproken. Nu wordt één ervan belicht.

Het is voor ons zeker mogelijk om over dit voorstel te spreken, maar in tegenstelling tot wat in de brochure staat, moet dit worden gezien in samenhang met de subsidiëring van de kinderopvang. De bekommernis van de Gezinsbond is dat ouders die geen gebruik maken van kinderopvang, verstoken blijven van een aantal overheidsmiddelen voor kinderen van nul tot drie jaar. Om de zaak ten gronde

te bespreken, moeten we het hebben over het totale pakket aan middelen dat de Vlaamse overheid wenst te besteden aan kinderen.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, uw opmerking vormt een belangrijk stuk van mijn antwoord.

Het idee van een kindercheque werd in september voor de eerste maal gelanceerd door de Gezinsbond. Het is een normale zaak om bij zo'n lancering de mening van de bevoegde minister te vragen. Mijn reactie werd weergegeven in een krant en heeft geleid tot parlementaire vragen waaraan veel bredere conclusies worden verbonden. Het is moeilijk om in een eerste reactie in een krant een genuanceerd beeld te geven. In de meeste gevallen moeten 2 minuten trouwens volstaan om zo'n reactie te geven.

Mevrouw Becq, de Gezinsbond spreekt zich in haar recentste nota uit ten voordele van een flexibele opvang. De bond is geen voorstander van een structurele organisatie. De opvang via kindercheques is te vergelijken met de zorgverzekering, want ook daarbij krijgen de mensen geld om de zaken zelf te organiseren.

Om terzake een echt beleid te kunnen voeren, moeten ook de financiële middelen voor de kinderbijslag op Vlaams niveau worden ingezet. Dat wil niet zeggen dat ik de middelen voor kinderbijslag wil vervangen door kindercheques, maar wel dat kan worden gemoduleerd. Er zijn immers mensen die zelf opvang verzorgen voltijds of deeltijds, er zijn mensen die een beroep doen op de kinderopvang, er zijn mensen met weinig kinderen en mensen met veel kinderen, er zijn mensen met een hoog inkomen en mensen met een laag inkomen, enzovoort. Als Vlaanderen zou beschikken over het totaal aan middelen die nu in Vlaanderen worden ingezet – deels vanuit de federale overheid en deels vanuit de Vlaamse -, dan zou een genuanceerd eigen beleid kunnen worden gevoerd. Dat beleid zou voor een deel op kinderopvangcheques kunnen teren en de kinderbijslag zou kunnen worden gemoduleerd als onderdeel van het Vlaams beleid.

Het standpunt dat gezondheidszorg en kinderbijslag in feite geen arbeidsgebonden risico's zijn en dus via de algemene middelen moeten worden betaald, wordt door alle Vlaamse partijen gedeeld. De middelen voor alles wat met kinderen en kinderopvang te maken heeft, zouden met andere

Vogels

woorden kunnen worden gefederaliseerd. Uw vraag of ik het al over de federalisering van de kinderopvang heb gehad tijdens de overlegfora, is achterhaald, want de Raad van State heeft er al meermaals op gewezen dat de kinderopvang een exclusieve Vlaamse bevoegdheid is. Als we over alle gebruikte middelen konden beschikken, zouden we een eigen beleid kunnen voeren. Alle Vlaamse partijen zijn het daarover roerend eens, maar om de middelen te kunnen federaliseren is een tweederde meerderheid in het federaal parlement nodig. In de programmawet staat heel veel, maar dit niet. Het zal trouwens nog wel een tijdje duren voor het in een wetsontwerp terechtkomt, want aan de andere kant van de taalgrens heeft men een andere kijk op de zaak.

Toen ik pas minister was, heb ik het met de Gezinsbond ook al gehad over het niet langer subsidiëren van voorzieningen, maar van ouders. Naar analogie met het PAB zouden de ouders opvang kunnen inkopen bij een door Kind en Gezin erkende dienst. Met de middelen waarover we nu beschikken, zou de spoeling echter erg dun worden. Als we de middelen immers moeten toekennen op basis van het aantal kinderen tussen 0 en 12 jaar, betekent dit dat we de middelen die nu in kinderopvang worden geïnvesteerd ook aan de 42 percent grootouders moeten geven die hun kleinkinderen opvangen.

Ik ben dus niet tegen het idee van kindercheques. Het debat daarover moet verder worden gevoerd. Het is een politiek debat, dat ook hier in het parlement thuishoort. De federalisering van de kinderbijslag is echter een absolute voorwaarde om op dit punt een Vlaams gezinsbeleid te kunnen voeren. Op dit moment wordt werken met kindercheques in Vlaanderen gehypothekeerd door het feit dat de middelen die nu naar kinderopvang gaan moeten worden herverdeeld en de spoeling dan erg dun wordt.

Ik wil als minister wel lijnen voor de toekomst kunnen uitzetten, zonder er onmiddellijk studies of termijnen aan te verbinden. Het is een debat dat wij samen moeten voeren.

Mevrouw Sonja Becq : Het verschil tussen een minister en een gewone mens is dat een minister op zijn of haar verantwoordelijkheid kan worden aangesproken.

Minister Mieke Vogels : Een minister mag wel nog ideeën hebben.

Mevrouw Sonja Becq : Het ene sluit het andere niet uit. Ik verneem met veel interesse dat de minister stevig aan de kar van de federalisering van de kinderopvang en de gezondheidszorg wilt trekken. Het standpunt van haar partij was mij in het verleden niet zo duidelijk.

Minister Mieke Vogels : Dit standpunt staat vertolkt in een congresbeslissing die ik zal laten bezorgen. De financiering van de gezondheidszorg moet wel federaal blijven omdat solidariteit over de taalgrenzen heen moet blijven bestaan, maar voor de responsabilisering van de gemeenschappen moeten er meer middelen worden overgedragen. Op die manier kan een eigen gezondheidsbeleid en een eigen beleid inzake kinderbijslag worden gevoerd. Het innen van de middelen moet echter een federale materie blijven.

Mevrouw Sonja Becq : Dan begrijp ik niet waarom Agalev het voorstel van mevrouw Greta D'hondt in de Kamer niet mee heeft goedgekeurd. De middelen zouden op federaal niveau blijven, maar de verdeling tussen de gemeenschappen zou op grond van het aantal kinderen onder de 3 jaar gebeuren. We moeten nadenken over een systeem dat mensen de zekerheid biedt dat er altijd een kwaliteitsvolle kinderopvang zal bestaan, naast de middelen die gegeven worden in functie van het aantal kinderen.

Minister Mieke Vogels : Daar bestaat geen twijfel over.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over garanties over de kwaliteit van huwelijksbureaus

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over garanties over de kwaliteit van huwelijksbureaus.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb met plezier en soms met verwondering dit dossier gevolgd.

Becq

Een hele tijd geleden hebt u de uitvoeringsbesluiten afgevoerd die tijdens de vorige legislatuur naar aanleiding van het decreet op de huwelijksbemiddeling waren getroffen. Ze waren nochtans bedoeld om de kwaliteit van de huwelijksbureaus te garanderen. Het was niet de bedoeling om achteraf straffen op te leggen, zoals op federaal niveau vanuit Economische Zaken was vooropgesteld, maar om preventief te werken.

Huwelijksbureaus zouden op grond van een erkenningssysteem kunnen werken waar bepaalde criteria aan waren verbonden, om op die manier een eigen Vlaams beleid te kunnen voeren. U hebt dit besluit echter afgeschaft. Wij hebben een voorstel van resolutie ingediend en gevraagd wat er in de plaats kwam.

U hebt vervolgens via Test Aankoop een onderzoek besteld. Verder werd hier een uitstekende hoorzitting gehouden, waar kwaliteitsvolle huwelijksbureaus aan het woord zijn geweest. Nu stond in de pers te lezen dat Test Aankoop het onderzoek heeft afgerond en de resultaten bekend zijn. Ze zijn terug te vinden in het decembernummer. U hebt er zelf eveneens een persbericht over laten verspreiden.

Uit het onderzoek blijkt dat de hype inzake huwelijksbureaus wat is weggeëbd en de slechtst werkende niet meer actief zouden zijn. In Vlaanderen zijn er nog 42 bureaus actief, in Wallonië nog 17. De rotste appels zouden eruit verdwenen zijn. De kwaliteit zou desondanks nog te wensen overlaten en de klachten gaan dan ook over het gebrek aan kwaliteit, professionalisme en inzet. Een andere markante vaststelling is dat een vijfde van de gebruikers een overeenkomst heeft met een bureau, een vijfde een overeenkomst heeft kunnen afdwingen, dat twee vijfde gewoon geen antwoord krijgt op zo'n vraag en dat een vijfde een weigering krijgt.

Dan is er de vaststelling dat de prijzen zouden variëren van 380 tot 1.200 euro per jaar. Dat is dan wel voor vrouwen. Mannen moeten immers meer betalen. Blijkbaar zijn er minder vrouwen dan mannen die naar een huwelijksbureau stappen.

Eveneens markant is dat de respons van de gebruikers zelf op de enquête niet zo groot was. Heeft dat nog steeds te maken met een taboe, of heeft het te maken met ontevreden klanten? Een en ander is niet echt duidelijk. Hoe dan ook denk ik dat dit zeker nog niet volledig uit de taboesfeer gehaald is.

Een aantal elementen uit het onderzoek van Test Aankoop hebben er ook toe geleid dat u in actie zult komen. U zult niet in een erkenning voorzien – dat is blijkbaar een taboewoord –, maar u zult wel zorgen voor een certificaat. Er zal ook gezorgd worden voor een gebruikersovereenkomst. Voorts zal ook nog voorzien worden in een bemiddelingsprocedure.

Mevrouw de minister, ik heb met verbazing dat persbericht en de krantenartikels daarover gelezen. Ik heb destijds immers een voorstel van gebruikersdecreet ingediend. Mevrouw Van Den Heuvel heeft nadien ook een voorstel van gebruikersdecreet ingediend. Daarin stond de oproep om voor alle welzijnsvoorzieningen in zo'n gebruikersovereenkomst te voorzien. Daarin was ook voorzien in een bemiddelingsprocedure voor mensen met vragen of klachten. Dat zijn dus twee zaken die eigenlijk potentieel al voorliggen in regelgevend werk.

Over het certificaat lees ik in het persbericht de eisen om zo'n certificaat te verkrijgen, waarmee de huwelijksbureaus dan publiciteit mogen maken. Het gaat onder meer over de opleidingen, de informatieverstrekking, de prijs, het ledenbestand, de werkwijze, de infrastructuur, een aparte kantoorruimte waar men klanten discreet kan ontvangen, en de bereikbaarheid, zijnde het minimumaantal uren dat men per week bereikbaar moet zijn.

Mevrouw de minister, dat zijn allemaal factoren die u destijds zomaar van tafel veegde. Ik hoor u nog altijd zeggen: 'Moet ik nu gaan zeggen dat ze in een café mogen vergaderen of niet?' U deed daar dus nogal lacherig over. Nochtans neemt u nu inzake de minimale eisen met betrekking tot het certificaat dezelfde elementen op die destijds in de uitvoeringsbesluiten stonden, die u echter hebt afgeschaft.

Mevrouw de minister, waarom moest het zolang duren vooraleer u besloot om maatregelen te nemen die al door diverse kanalen werden aange-reikt, en die ook al in de besluiten stonden die u hebt afgeschaft? Wat is de concrete inhoud van het voorstel? Wat is de meerwaarde van een certificaat, waarmee men reclame mag maken, in vergelijking met het afleveren van een erkenning zoals dat in de uitvoeringsbesluiten stond?

Opteert u voor een bemiddelingsprocedure per sector? Destijds hebben we in het gebruikersdecreet ook in een bemiddelingsprocedure voorzien. Het verschil tussen het voorstel van mevrouw Van Den Heuvel en dat van mezelf had precies te

Becq

maken met zo'n bemiddelingsprocedure : de ene per sector, de andere overkoepelend over alle sectoren heen. Hier gaat het over een bemiddelingsprocedure die u eigenlijk alleen maar voor deze sector van huwelijksbureaus wilt invoeren. Dat is dus eigenlijk een sector binnen een sector – het is in ieder geval slechts een klein fragment van een sector. Of bent u toch ook inzake gebruikersrechten voorstander van een bemiddeling per sector ?

Wat is ten slotte de timing in de uitvoering van de certificaten die u voorstelt ? Blijkbaar moet er bijvoorbeeld toch ook nog eens een decreet komen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Becq, ik dank u voor uw vraag, want ze geeft me de mogelijkheid om wat meer uitleg te geven over het reeds lang aanslepende verhaal van de huwelijksbureaus. We zijn daar al mee bezig sinds 10 november 1993. Als het parlement op 10 november 2003 een nieuw kaderdecreet zou kunnen goedkeuren, dan zou dit een heel mooi resultaat zijn.

Mevrouw Becq, de lijn die we vanaf het begin hebben getrokken, hebben we doorgetrokken, en we hebben dat ook tot een goed einde gebracht. Ik heb in dit parlement altijd gezegd dat ik het geen taak of opdracht van de overheid vind om erkenningen te verlenen aan huwelijks- en relatiebureaus. Het is evenmin de bedoeling dat we die ook nog gaan subsidiëren.

Als het gaat over kwaliteit, dan zijn er de typische instrumenten die we als overheid hebben : de erkenningen, de inspecties en het intrekken van erkenningen. Dat is niet het geschikte instrumentarium om diegenen die in Vlaanderen op zoek zijn naar een nieuwe partner, garanties te bieden voor kwaliteit. In het kader van deregulering en in het kader van het kerntakendebat heb ik altijd gezegd dat dit geen taak voor de overheid is.

Dat betekent echter uiteraard niet dat ik me geen zorgen maakte over de vele berichten die ik ontving over malafide praktijken en over mensen die op het verkeerde been zouden zijn gezet en die op het moment dat ze echt behoefte hadden aan een nieuwe partner, in het ootje zouden zijn genomen. Omdat ik wilde uitgaan van de bescherming van de cliënt om te streven naar een fundamentele en duurzame oplossing ben ik gaan aankloppen bij de consumentenorganisatie bij uitstek, namelijk Test Aankoop. Deze organisatie heeft al een aantal pro-

blemen van deze aard opgelost. Ik twijfel niet aan de wetenschappelijk basis van haar werk.

Test Aankoop heeft op korte termijn ongelooflijk goed werk geleverd. De mensen daar hebben zowel een Vlaamse als een Waalse inventaris gemaakt. Zo hebben ze duidelijk gemaakt dat men de problemen vaak veel groter inschat dan ze werkelijk zijn. Steeds meer mensen zijn op zoek naar een partner, maar steeds minder maken daarbij gebruik van een traditioneel huwelijks- en relatiebureau. Van die bureaus zijn er nog 42. De sector geeft zelf aan dat ze tanend is. Dat leidt tot ongerustheid. De sector is dus zelf vragende partij voor meer kwaliteit en een mogelijkheid om zijn naam te zuiveren en met een beter aanbod naar voren te komen. Daarmee heb ik het nog niet gehad over de nieuwe methoden, via internet en dergelijke. Daar zullen de malafide praktijken die bij bureaus verdwenen zijn, nog wel voorkomen. Aansluitend op dit onderzoek heb ik aan Test Aankoop gevraagd om dat ook eens te bekijken. Volgens mij gebeuren er op internet veel meer malafide dingen dan bij die brave, maar soms verschrikkelijk amateuristische huwelijks- en relatiebureaus.

In samenspraak en samenwerking met die ingekrompen sector zijn de volgende voorstellen uit de bus gekomen. Om te beginnen zal een modelcontract worden opgelegd. Dit contract wordt momenteel verder uitgewerkt door Test Aankoop. Het belangrijke daaraan is dat we elk huwelijks- en relatiebureau door middel van een kaderdecreet verplichten om met dit contract te werken. Het Bestuur Economische Inspectie, dat nu de wettelijke verplichtingen controleert op federaal niveau, zal het gebruik van dat contract mee controleren. We moeten dus geen aparte inspectie oprichten. Die contacten zijn gelegd. Ook de Franse Gemeenschap wil zich volledig instellen op de controle van het gebruik van dat modelcontract door de inspectie.

Verder is er het invoeren van certificering. We hebben ons daarvoor gebaseerd op het systeem dat in Frankrijk bestaat. Daar zijn certificeringsbureaus actief op de markt van de huwelijks- en relatiebureaus. Ze werken ook de ISO-normen uit. Uiteraard kunnen kleine organisaties zoals huwelijks- en relatiebureaus dat niet. Die bureaus zullen een apart certificeringssysteem uitwerken. Geïnteresseerde bureaus kunnen zich laten certificeren door een dergelijk bureau. De kosten voor de eerste certificering zal de Vlaamse Gemeenschap op zich nemen. De verdere controle op het al dan niet behouden van het certificaat zal worden betaald door de sector en de Vlaamse overheid.

Vogels

Wat de bemiddelingsprocedure betreft, pleitte Test Aankoop ervoor om gedupeerden niet naar de rechtbank te sturen. Dit heeft immers geen zin. Dit is nog steeds een zo groot taboe dat mensen niet naar de rechtbank stappen, ook al worden ze slachtoffer. Het is ook geen taak van de overheid om te bemiddelen tussen een gebruiker en een bureau. Wel kan de overheid mee het kader daartoe scheppen. Er bestaat reeds een VZW Internationale Organisatie Consumentenbescherming die verschillende bemiddelingscommissies onderdak geeft. Deze bemiddelingscommissie zal niet veel werk hebben. Het gaat immers maar over een heel kleine sector. Doorgaans bevatten bemiddelingscommissies bijvoorbeeld de toeristische sector of de bouwsector en zijn ze dus heel groot. Deze commissie zal echter klein zijn. Ze hoeft niet veel te kosten, daar ze onderdak krijgt binnen de voornoemde VZW. De financiering van de bemiddelingscommissie zal worden gedragen door de overheid, door de sector en door Test Aankoop, die zo over het belang van de consument wil waken.

Ook werd de afspraak gemaakt dat de overheid een informatiecampagne zal voeren. We zullen de boodschap verspreiden dat geïnteresseerden die zeker willen zijn van een goede kwaliteit, het best naar een gecertificeerd bureau stappen. We moeten hiervoor een kaderdecreet maken. Het Waals Gewest – want paradoxaal genoeg is dit een gewestbevoegdheid – zal eenzelfde ontwerp van decreet maken. Het is de bedoeling dit nog voor het einde van volgend jaar, misschien op 10 november 2003, goed te laten keuren door dit parlement. Zo zullen we die sector enigszins saneren en misschien zelfs een nieuwe toekomst kunnen geven. Steeds meer mensen zijn op zoek naar een partner. Zij zouden beter terecht komen bij een goed huwelijks- en relatiebureau dan op internet. Ik ben dus vrij tevreden met dit resultaat.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik ben niet helemaal tevreden met uw antwoord. Ik heb eigenlijk geen antwoord gekregen op de vraag wat nu de meerwaarde is van een certificaat waarmee een bureau reclame kan maken, tegenover een erkenning via uitvoeringsbesluiten, zoals eigenlijk gepland was. Is dit model van certificering, met een informatiecampagne, voor u een nieuwe vorm van dienstverlening in de welzijnssector ? Het gaat hier immers over een ander model. Moeten organisaties die zich bezighouden met scheidingsbemiddeling bijvoorbeeld ook worden gecer-

tificeerd ? Of voorziet u daar in het gewone systeem van regelgeving ?

Minister Mieke Vogels : Het grote verschil is dat we hier de sector responsabiliseren. Het is niet de overheid die de verantwoordelijkheid op zich neemt om de kwaliteit van huwelijks- en relatiebemiddeling te beoordelen en op basis daarvan vergunningen te geven of in te trekken. Het is de sector zelf die sanerend optreedt. Die heeft er alle belang bij om van malafide bureaus te vragen dat ze hun certificaat inleveren. Dat is een groot verschil. In het kader van de kwaliteitszorg werken steeds meer organisaties binnen de welzijns- en gezondheidssector met een certificeringsbureau en met ISO-kwalificaties. Dat is op zich niet vies. Het is goed dat de sector wordt geresponsabiliseerd.

Mevrouw Sonja Becq : De sector zit in de raad van bestuur van Kind en Gezin, maar die responsabilisering wilt u niet.

Minister Mieke Vogels : De sector daar is ondermeer de koepels van de voorzieningen die vergunningen verdelen. Dat is een andere zaak.

Mevrouw Sonja Becq : Neen. Ze zouden certificaten en erkenningen kunnen geven om iets als een kwaliteitsvolle dienstverlening te benoemen.

Minister Mieke Vogels : De vergelijking tussen Kind en Gezin en de commerciële sector van huwelijks- en relatiebemiddeling gaat niet op.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de detachering van zes Vlaamse opvoeders van de federale jeugdinstelling in Everberg naar de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx-Van Goey tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de detachering van zes Vlaamse opvoeders van de federale jeugdinstelling in Everberg naar de gemeenschapsinstelling De Kempen in Mol.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, begin november 2002 was één derde van de opvoeders in de open instelling De Markt met ziekteverlof. Ze zijn overwerkt, chronisch vermoeid of depressief. Er zijn er ook thuis als gevolg van een arbeidsongeval. Al die 'kwalen' zijn het gevolg van een steeds groter wordend agressief gedrag met intimidatie, geweldplegingen en bedreigingen door de jongeren. Normaal gezien worden de minder zware jonge delinquenten opgevangen in De Markt. Jongeren die verdacht worden van een als misdrijf omschreven feit worden naar de gesloten afdeling De Hutten gestuurd. Over de plaatsing wordt beslist door een magistraat. De afgelopen maanden is de situatie toch een beetje veranderd. Dat heb ik met de heer Van Parijs ter plaatse kunnen vaststellen.

Het verschil tussen het open en gesloten karakter van de afdelingen in De Kempen heeft ook gevolgen voor de personeelsbezetting in de instellingen. In de twee afdelingen worden jongeren opgevangen in leefgroepen. In de gesloten afdelingen zijn er twee begeleiders per leefgroep. Dat is nodig omdat de jongeren in De Hutten vaak erg agressief zijn en meer begeleiding nodig hebben. In De Markt is er één begeleider voor twaalf jongeren. Op zich zou dat geen probleem mogen betekenen. De jongste maanden is er echter een grondige verschuiving geweest van het karakter en verleden van de jongeren die in de open instelling terechtkomen.

Als gemeenschapsinstelling is De Kempen verplicht alle jongeren op te nemen die door de jeugdrechter naar de instelling worden doorverwezen. Dat geeft vaak ernstige problemen. Begeleiders krijgen heel wat jongeren in de leefgroep die er eigenlijk niet thuishoren. Ik denk aan psychiatrische patiënten, drugsverslaafden en niet-begeleide minderjarigen. We wachten dan ook vol ongeduld op de realisaties van de nu toch al meerdere keren aangekondigde initiatieven van de minister terzake.

Ook over de opvangperiode rijzen veel vragen. Die is tegenwoordig heel erg kort. Jonge drugsdealers worden bijvoorbeeld maar een maand opgevangen. Vroeger waren opsluitingen van 3 maanden en langer normaal, nu eerder zeldzaam. Ook voor de 'zware' gevallen wordt de periode korter. Een jongere die bijvoorbeeld drugs dealde aan minderjarigen kreeg een plaatsing van een maand in de open instelling. Die jongere is er nauwelijks 5 uur geweest. Hij verdiende nochtans 200.000 frank per

week met het dealen. Hij is gevlucht en loopt opnieuw vrij rond.

Jongeren moeten tijdens hun verblijf in de open instelling hun best doen, of ze worden opgesloten in gesloten instellingen waar geen plaats is. Het grote probleem van de opvoeders is dat ze niet langer 'baas' zijn over de jongeren. Ze hebben het niet meer voor het zeggen. De opvangperiodes zijn zo kort dat ze niet eens de kans krijgen om hun gezag te laten gelden. De Kempen kampt momenteel met 300 ontvluchtelingen per jaar. Vooral in de open instelling geldt dat probleem.

Er is nauwelijks nog een verschil tussen open en gesloten instellingen. Jongeren die enkele jaren geleden ongetwijfeld in een gesloten instelling zouden worden opgesloten, komen nu terecht in een open instelling. Daarom moet er worden nagedacht over de opnameplicht voor de gemeenschapsinstellingen, zeker voor de open afdelingen. Ze moeten misschien het recht krijgen om jongeren die door de jeugdrechter naar een gesloten instelling worden verwezen, te weigeren. Sommigen horen er echt niet thuis.

De vraag is hoe ik deze feiten en vaststellingen aan de kern van deze vraag om uitleg wil koppelen. Deze vraag om uitleg gaat namelijk over de detachering van personeelsleden van de federale instelling te Everberg naar de gemeenschapsinstelling te Mol.

De berichten die over de federale instelling te Everberg worden verspreid, zijn opmerkelijk positief. De instelling is bijna leeg. Het lijkt wel alsof de bouw van de instelling in één klap het probleem van de jeugdcriminaliteit heeft opgelost. Wie achter de schermen van de goednieuwsshow van de premier kijkt, merkt evenwel dat de realiteit er heel anders uitziet. Een jeugdrechter die een minderjarige delinquent naar de federale instelling te Everberg stuurt, bezorgt zichzelf heel wat werk. Aangezien de beruchte Everbergwet stelt dat jongeren tijdens hun verblijf in die instelling meermaals voor de jeugdrechter moeten verschijnen, gaat het hier om een structureel probleem.

Voor een jongere voor de jeugdrechtbank verschijnt, belt de procureur naar alle jeugdinstanties. De procureur vertelt de jeugdrechter voor de zitting welke plaatsen beschikbaar zijn. Zelfs al betreft het hier plaatsen die niet geschikt zijn voor de jongere in kwestie, zal de jeugdrechter hier in zijn vonnis rekening mee houden. Indien de jeugdrechter besluit een jongere in een gesloten instelling te plaatsen en indien er in de gesloten instellingen

Merckx-Van Goey

geen plaats is, moet de jongere naar de federale instelling te Everberg. Dit mechanisme is een rechtstreeks gevolg van de Everbergwet. Omwille van dit mechanisme hebben de jeugdrechters hun gedrag inzake hun vorderingsbevoegdheid aangepast. Dit staat overigens ook in het evaluatierapport dat de minister ons heeft bezorgd. Zogezegd kan de Vlaamse Gemeenschap hier niets aan doen. Dit mechanisme zorgt voor heel wat problemen. Aan gezien het jeugdsanctierecht maar niet op punt wordt gesteld, betreft het hier tevens problemen van blijvende aard. Het is niet mijn bedoeling de jeugdrechters met de vinger te wijzen. Ze hebben zich gewoon aan de situatie aangepast. Het zijn de gemeenschapsinstellingen die met de problemen zitten. Dit geldt vooral voor de open gemeenschapsinstellingen.

De gemeenschapsinstellingen worden nog met een bijkomend probleem geconfronteerd. Er komen in die instellingen namelijk heel wat kinderen met meervoudige problemen terecht. Vaak gaat het om kinderen met een meervoudige karakterstoornis. Deze kinderen plegen niet enkel criminele feiten. Sommigen kampen tevens met een psychiatrisch probleem. Anderen plegen dan weer criminele feiten omwille van hun drugsverslaving.

De opvoeders vragen om meer veiligheidsvoorzieningen. Ze vragen om zoveel mogelijk open plaatsen in gesloten plaatsen om te zetten. De nood aan meer gesloten plaatsen is groot. Ik vraag me dan ook af of de Vlaamse overheid zich niet beter op de gesloten plaatsen zou concentreren. De privé-sector zou dan de open en de halfopen instellingen voor zijn rekening kunnen nemen. De nieuwe gemeenschapsinstelling in Antwerpen is een open instelling. Ik weet niet of het bestaan van deze instelling de huidige problemen zal oplossen.

We zouden tevens de opnameplicht eens opnieuw onder de loep moeten nemen. Jongeren die niet in een open instelling thuishoren, kunnen de werking met jongeren die er wel thuishoren, ernstig bemoeilijken. Het opvangsysteem zou beter werken met kleinere en minder diverse leefgroepen. Momenteel bestaat een leefgroep uit twaalf zeer verschillende jongeren. De verschillen tussen deze jongeren betreffen vaak de taal, de leeftijd en de gepleegde feiten. Momenteel worden jongeren die een fiets hebben gestolen samengezet met jongeren die drugs hebben gedeald of van een roofmoord of een gewelddadige carjacking worden verdacht.

Uit recente cijfers is gebleken dat de Vlaamse afdeling van de federale instelling te Everberg een maximale opvangcapaciteit van 24 jongeren heeft. Op een bepaald ogenblik, mevrouw de minister, hebt u verklaard dat u over 40 plaatsen wilde beschikken. In navolging van wat in deze commissie was gezegd, hebt u op een ander ogenblik zelfs verklaard dat u gerust alle plaatsen wilde overnemen en de federale instelling helemaal in de gesloten gemeenschapsvoorzieningen wilde opnemen. In dit verband bent u overigens vrij diligent geweest. Er zijn namelijk voldoende personeelsleden aangevraagd om drie leefgroepen, met een gezamenlijke capaciteit van dertig jongeren, te begeleiden.

Waarom zijn er te veel opvoeders in de federale instelling, terwijl de gemeenschapsinstellingen met een tekort kampen? Het vrijmaken van bijkomende middelen voor de federale instelling te Everberg is blijkbaar zeer vlot gegaan. De gemeenschapsinstellingen hinken echter nog steeds achterop.

Een tijdje geleden zijn zes opvoeders van de federale instelling te Everberg tijdelijk naar de gemeenschapsinstelling te Mol gedetacheerd. Hoe tijdelijk is deze detachering? Welke voorwaarden zijn aan deze detachering verbonden? Kampt de gemeenschapsinstelling te Mol met een tekort aan opvoeders? Kunnen de gedetacheerde opvoeders onmiddellijk worden teruggeroepen indien de bezettingsgraad van de federale instelling te Everberg in de toekomst stijgt? Worden momenteel nieuwe permanente personeelsleden voor de gemeenschapsinstellingen gezocht?

De afgelopen tijd leggen de jeugdrechters vaak beperkte straffen op. Dit blijkt een van de redenen te zijn waarom de open instelling De Markt te Mol momenteel vierkant draait. Jongeren met zware misdrijven op hun kerfstok worden naar de open instelling gestuurd, meestal omdat er in de gesloten instellingen geen plaats meer is. Daardoor komen de zware gevallen terecht in leefgroepen die eigenlijk niet voor hen geschikt zijn. Hoe wilt u dit probleem aanpakken?

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Wat De Markt betreft, denk ik dat iedereen – en zeker de minister – de noodkreten vrij ernstig neemt. Als mensen zich niet goed of gestresseerd voelen in hun werk, dan moet daar aandacht aan geschonken worden. Ik had het bijzonder moeilijk met de berichtgeving die enige tijd geleden daarover verschenen is.

Declercq

Mevrouw Merckx, ik heb opnieuw het gevoel dat men alles door elkaar haalt. Ik vind het bijzonder gevaarlijk dat hier wordt gesteld dat MOF'ers en POS'ers dezelfde zijn. Iemand die in een problematische opvoedingssituatie verkeert, is niet iemand die een crimineel feit heeft gepleegd. We moeten het onderscheid tussen beide groepen blijven maken, net zoals we het onderscheid moeten blijven maken tussen zware en lichte feiten. We moeten rekening houden met dat onderscheid in het aanreiken van oplossingen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : In een open instelling kunnen zowel MOF'ers als POS'ers terecht.

Mevrouw Veerle Declercq : Inderdaad, in een gesloten instelling trouwens ook. Ik wou enkel het onderscheid benadrukken.

Mevrouw de minister, we horen de schrijnende – en waarschijnlijk eerlijke – verhalen uit die instelling. Bestaat er een rapport dat bijvoorbeeld melding maakt van het aantal ziektedagen, van de afwezigheden, enzovoort ? Ik hoed me immers voor beoordelingen op grond van persartikelen of verhalen die niet door een degelijk onderbouwd rapport gestaafd kunnen worden.

Ik heb zelf in een instelling gewerkt en kan me goed voorstellen dat één bepaald feit het personeel sterk kan traumatiseren. Dit ene feit mag evenwel niet in een veralgemening van de situatie uitmonden.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik heb twee medewerkers meegebracht die me kunnen bijstaan of die tegen mijn schenen kunnen schoppen als ik iets zeg dat niet juist is.

Mevrouw Merckx, het is bijna niet te geloven welke evolutie dit dossier het voorbije jaar heeft meegemaakt. Eigenlijk is men van het ene uiterste naar het andere gegaan. Het is amper een zwangerschap geleden dat Everberg ervan verdacht werd veel te klein te zijn, dat dit maar de eerste voorziening zou worden in een reeks en dat de gesloten instellingen absoluut niet in staat waren om alle jongeren op te vangen. Welnu, ik kan u zeggen dat er sinds juli 2002 geen enkele jongere meer op straat werd gezet wegens capaciteitsgebrek. Door de 20 plaatsen in Everberg is de hele problematiek blijkbaar structureel opgelost.

We hebben heel snel gewerkt. Bij de begrotingscontrole van dit jaar hebben we in de middelen voorzien om mee te investeren in De Grubbe in Everberg. Op dat ogenblik rekenden we op drie leefgroepen van telkens tien jongeren.

Gelet op de inhoud van het samenwerkingsakkoord en de infrastructurele toestand werden in de praktijk twee leefgroepen van maximum tien jongens en één leefgroep van maximaal vijf jongens in aanmerking genomen als de facto te organiseren. Tot op heden werden daarvoor de volgende functies ingevuld : een adjunct van de directeur A1, twee psychologen eveneens als adjuncten van de directeur, 15 begeleiders B1, 5,5 leraars B1 en twee maatschappelijk assistenten B1. De volledige inzet van deze personeelsformatie is slechts noodzakelijk op het ogenblik dat meer dan 20 plaatsen van de capaciteit van 25 bezet zijn. Tot op heden is dat nog niet gebeurd. Tot nu toe bedroeg de maximale bezetting 8 jongens. Dit betekent eigenlijk dat we een overschot aan personeel hebben.

Enkele weken geleden werden we op de campus De Markt te Mol geconfronteerd met een plotse stijging van afwezigheden wegens arbeidsongeval of ziekte van een aantal opvoeders. We hebben het voornemen die afwezigheden op te vangen door werving van extra personeel, maar dat vergt tijd.

Om onmiddellijk aan het tekort inzake dienstprestaties tegemoet te komen, werd beslist een aantal begeleiders van De Grubbe tijdelijk opdrachten in De Markt te laten uitvoeren. Het aantal betrokken personeelsleden en de duur van de inzet werden afgesproken tussen de leidinggevenden van de beide instellingen. Hierdoor kan worden vermeden dat de nog dienstdoende opvoeders in Mol te veel overuren moesten maken. Daardoor zouden we terecht komen in een spiraal van ziekteverloven, overuren, afhaken, enzovoort.

Bovendien werd afgesproken dat op die manier jonge mensen uit Everberg wat extra leerervaring konden opdoen. Het spreekt voor zich dat, als de aanwezigheid van de Everberg-opvoeders in het eigen gesloten centrum noodzakelijk zou zijn, ze onmiddellijk konden worden ingezet. Op dit moment is de situatie in De Markt zodanig gestabiliseerd dat de detachering van de opvoeders niet meer nodig is. Dat probleem is dus opgelost.

Mevrouw Merckx, u beweert dat de jeugdrechters hun plaatsingsgedrag hebben aangepast omwille van de ingewikkelde procedure van de Everbergwet. Ik weet dat niet. In ieder geval proberen we

Vogels

sinds een paar jaar om in permanent overleg met de jeugdrechters in te spelen op hun meest dringende behoeften. In Antwerpen hebben we op uitdrukkelijke vraag van de jeugdrechters gekozen voor een halfopen instelling. Het verschil tussen gesloten en halfopen instellingen wordt soms overtrokken. Het plaatsingsgedrag is niet altijd logisch te verklaren. Soms zitten jongeren in een gesloten instelling voor een fietsdiefstal, terwijl in een halfopen instelling drugdealers zitten. Dat is de bevoegdheid van de jeugdrechter. De Vlaamse Gemeenschap heeft zich daar niet mee te bemoeien. Ik kan dat alleen samen met u vaststellen.

U zegt ook dat het beter zou zijn om de gemeenschapsinstellingen om te vormen tot gesloten instellingen, en halfopen instellingen over te laten aan de gesubsidieerde sector. Mijn ervaring is dat de gesubsidieerde instellingen niet geïnteresseerd zijn in het uitbouwen van halfopen instellingen, wel integendeel. We krijgen zeer weinig reactie op verschillende oproepen aan de gesubsidieerde sector om de zogenaamde categorie 1bis-voorzieningen uit te bouwen. Dat aan de gesubsidieerde sector overlaten, is dus geen oplossing.

Mevrouw Merckx, u beweert ook dat de jeugdrechters de plaatsen in de gemeenschapsinstellingen maximaal zouden benutten, omdat ze opzien tegen de procedure van de Everberg-wet. Ik zou het jammer vinden als dat zo zou zijn. In ons eerste Everberg-verslag staat dat Everberg voor heel wat jongeren een pak garanties biedt. Van de jongeren die onmiddellijk na de feiten worden opgenomen in een gesloten plaats omdat ze een gevaar vormen voor de samenleving, of over wie de jeugdrechter oordeelt dat ze in het belang van het onderzoek absoluut moeten worden geplaatst, gaat 50 percent na een maand niet naar een gesloten plaats, maar krijgt een alternatieve behandeling, herstelbemiddeling of ambulante begeleiding. Als diezelfde jongeren door de jeugdrechter worden doorverwezen naar de eigen instellingen, zitten ze vaak veel langer in een halfopen of gesloten instelling.

De preventieve hechtenis voor jongeren naar het model van Everberg moet worden veralgemeend. Negen maanden Everberg geven me daarin gelijk. Het is goed om jongeren in voorlopige hechtenis te nemen, na te gaan wat er met hen aan de hand is, en hen na een maand kalmeren in een niet-residentiele instelling te plaatsen.

Ik blijf evenwel vragende partij voor een jeugdrecht en om de Everberg-wet in te passen in een

totaal jeugdsanctierecht. Dat zal allicht niet meer voor deze federale regering zijn. Ik hoop alleen dat bij een nieuw regeerakkoord knopen worden doorgehakt.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik betwist uw stelling dat het probleem ten gronde is opgelost met de instelling voor preventieve hechtenis in Everberg. Het probleem kan niet opgelost zijn zonder een jeugdsanctierecht. Zolang dat er niet is, zullen er problemen zijn. Ik kijk uit naar de uitspraak van het Arbitragehof op de vraag van de Liga voor de Mensenrechten. Als er een onbehoorlijke regelgeving is, dan moeten degenen die daarvoor verantwoordelijk zijn niet de schuld op anderen steken.

Mevrouw de minister, in uw rapport stelt u dat de jeugdrechters zich aanpassen. Ze doen dat uiteraard omdat ze daartoe de gelegenheid hebben. Alles is begonnen met het feit dat er naar Everberg werd doorverwezen omdat er in de gesloten instellingen geen plaatsen waren. De open instellingen spelen daarin geen rol. Het moet gaan om gesloten instellingen, en dan nog voor jongens. Het is dan ook evident dat de jeugdrechters zullen zoeken naar uitwijkmogelijkheden. Ze hopen dat, eenmaal de jongeren in de open instelling zitten, ze ook sneller in de gesloten voorziening worden opgenomen. U zegt dat we afhankelijk zijn van de houding van de magistraten. Door de regelgeving en door hetgeen het afgelopen jaar is gebeurd inzake de samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen zijn er net problemen in de open instellingen.

Net zoals mevrouw Declercq zou ik graag een rapport hebben over het personeel in de open voorziening. Hoeveel en waarom werden jongeren daar geplaatst? Mevrouw Declercq, wat ik hier zeg, doe ik niet op basis van hetgeen ik in kranten heb gelezen. Ik ben ter plekke geweest. Ik heb de lijsten gezien van wie aanwezig en afwezig was en de reden waarom. Mevrouw de minister, ik vraag met aandrang dat u dit probleem ter harte zou nemen.

U stelt dat de privé-voorzieningen niet geïnteresseerd zijn. Ook dat trek ik in twijfel. Bij oproepen in Antwerpen voor de opvang van niet-begeleide minderjarigen waren er voorzieningen uit die regio die niet zijn opgenomen in uw beslissing van toebedeling van capaciteit. Het is dan ook gratis te beweren dat de privé-voorzieningen niet geïnteresseerd zouden zijn.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Merckx, dat is geen gratuite opmerking. Ik heb in de commissie al verscheidene malen verwezen naar die zaak. We hebben een oproep gedaan om de het tekort aan capaciteit in de regio Antwerpen-Mechelen-Brussel inzake de opvang van moeilijke jongeren in categorie 1bis op te vangen. Niemand uit de sector heeft hierop geantwoord.

Dat is ook de reden waarom we de mensen van De Overstap en de stad Antwerpen rond de tafel hebben gebracht. We hebben hetzelfde trachten te doen in Mechelen. Daar is het niet gelukt omdat het stadsbestuur heeft afgehaakt. De opvang gebeurt nu door De Sleutel, die instaat voor drugsgebruikers. Ook in Brussel verlopen de zaken zeer moeizaam.

De gesubsidieerde sector is niet echt geïnteresseerd om prioritair te zorgen voor opvang van de moeilijkste jongeren om te zorgen voor opvang. Ik hou me nu al 3 jaar bezig met dit probleem. Het

frustreert me verschrikkelijk, maar de zaken zijn nu eenmaal wat ze zijn. We hebben dan ook besloten om in Antwerpen een gemeenschapsinstelling te openen.

De jeugdrechters hebben inderdaad gelijk. Er zijn in de regio Antwerpen onvoldoende plaatsen vrij. Er was gedurende lange tijd een onderinvestering.

Mevrouw Merckx, mijn opmerking is niet gratuit. Ik kan u de lijsten geven van de middelen die in 2001 waren uitgetrokken, de oproepen die werden gelanceerd en degenen die daar op hebben ingetekend. Het resultaat was frustrerend op het vlak van opvang voor de moeilijkste jongeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16 uur.*
